

Голові разової спеціалізованої вченої ради  
Національного технічного університету  
«Дніпровська політехніка»  
доктору економічних наук, професору  
МАКУРІНУ А.А.

### ВІДГУК

рецензента, доктора юридичних наук, професора Блінової Ганни Олександрівни на дисертацію Майденка Ігоря Євгеновича «Публічне управління в системі протидії колабораційній діяльності в Україні», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

#### **1. Актуальність теми дисертації, зв'язок із науковими програмами, планами, темами**

Дисертаційне дослідження Ігоря Майденка присвячене проблемі, яка в сучасних умовах для України має не лише теоретичне, а й безпосереднє екзистенційне значення, – формуванню системи публічного управління у сфері протидії колабораційній діяльності під час збройної агресії РФ, тимчасової окупації частини територій, запровадження воєнного стану та дії комплексу гібридних загроз. Особливої уваги заслуговує те, що автор розглядає колабораціонізм на перетині публічно-управлінського та правового вимірів, виходячи з того, що: відповідальність за колабораційну діяльність уже криміналізована (ст. 111-1 КК України та суміжні норми), але механізми її управлінського попередження, виявлення, правозастосування і подальшої реінтеграції не сформовані як узгоджена система.

Таким чином, дисертація логічно вписується в актуальний науковий і практичний дискурс щодо: вдосконалення публічноуправлінських механізмів в умовах правового режиму воєнного стану; запровадження спеціальних адміністративних режимів на деокупованих територіях; узгодження механізмів кримінальної відповідальності, санкцій, люстраційних обмежень, заходів перехідного правосуддя та публічного управління в цілому.

Роботу виконано в контексті науково-дослідної тематики НТУ «Дніпровська політехніка», присвяченої стійкості та розвитку територій і громад. Дисертація посилює правовий і безпековий аспекти цієї проблематики, що робить її зміст концептуально і програмно узгодженим із науковими планами закладу.

Отже, тема дисертації є вкрай актуальною, науково й практично значущою, відповідає завданням галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» та потребам правового забезпечення національної безпеки.

## **2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій**

Дисертаційна робота характеризується внутрішньо логічною структурою та послідовністю викладу. Автор аналізує існуючі наукові підходи до розуміння колабораціонізму, виокремлюючи його публічноуправлінський та правовий феномен; узагальнює нормативно-правову базу протидії колабораційній діяльності (КК України, закони про правовий режим воєнного стану, про забезпечення прав і свобод на тимчасово окупованих територіях, акти у сфері національної безпеки, санкційне законодавство тощо), вказуючи на її фрагментарність і колізійність; демонструє, що без чіткого управлінського дизайну реалізація зазначених норм часто має ситуативний та неоднорідний характер.

Методологічно дисертація спирається на поєднання системного, інституційного, функціонального, ризик-орієнтованого та порівняльно-правового підходів. Позитивно слід оцінити: використання міждисциплінарного інструментарію (державне управління, конституційне й кримінальне право, міжнародне право прав людини, цифрові технології); звернення до іноземного досвіду (післявоєнна Європа, сучасні конфлікти, практики перехідного правосуддя, люстраційні моделі) з фокусом на їх правовій природі та межах застосовності в Україні.

Джерельна база є достатньою й репрезентативною, включає значний пласт наукових джерел, законодавства, підзаконних актів, аналітичних матеріалів, а також практики правозастосування, що посилює достовірність висновків.

Практичну спрямованість роботи підтверджено довідками про використання результатів дисертації в адвокатській та правозахисній діяльності, зокрема щодо кваліфікації колабораційної діяльності та оцінки правомірності дій правоохоронних органів.

У цілому, наукові положення та рекомендації достатньо обґрунтовані, опираються на сучасну правову й управлінську теорію та відповідають практичним потребам держави.

## **3. Наукова новизна одержаних результатів**

У роботі вирішено важливе наукове завдання – теоретико-методологічно обґрунтовано та концептуалізовано систему публічного управління у сфері протидії колабораційній діяльності в Україні з урахуванням її правових засад.

Наукова новизна дисертації, зокрема, полягає в тому, що автором дисертації уперше було запропоновано цілісну адаптивну модель публічного управління протидією колабораційній діяльності, яка синтезує правові, організаційні, інформаційно-аналітичні та цифрові інструменти в межах циклу «виявлення – попередження – реагування – реінтеграція»; обґрунтовано концепт «інституту держави у сфері протидії колаборації» як інтегративного утворення, що охоплює не лише правоохоронні та судові органи, а й органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, суб'єктів сектора безпеки й оборони, громадянське суспільство; введено та концептуально осмислено

низку авторських понять (зокрема «адаптивна сервісна інфраструктура протидії колабораційній діяльності», «екосистема державної безпеки», «цифровий суспільний моніторинг політичної лояльності»), що мають потенціал для подальшого розвитку у правовій доктрині.

Дисертант у межах свого дослідження удосконалив підходи до криміналізації та адміністративно-правового регулювання колабораційної діяльності через призму публічного управління – показано, як правові норми мають бути «вбудовані» в управлінські процеси, щоб забезпечити не лише покарання, а й профілактику та мінімізацію ризиків; структурно-функціональний аналіз інститутів державної влади, що діють у режимі воєнного стану, з урахуванням специфіки їх компетенції, повноважень та відповідальності у сфері протидії колаборації.

Позитивно слід відмітити положення дисертації, в яких набули подальшого розвитку елементи понятійно-категоріального апарату в сфері публічного управління на перетині з кримінальним, конституційним і міжнародним правом, а також теоретичні засади формування спеціальних адміністративно-правових режимів на деокупованих територіях та у прифронтових громадах.

Отримані результати є новими для науки державного управління й водночас концептуально значущими для правової доктрини, зокрема у сфері забезпечення національної безпеки.

#### **4. Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях**

За результатами дисертаційного дослідження дисертантом опубліковано 8 наукових праць, серед яких: статті у фахових виданнях України категорії «Б», тези доповідей на наукових конференціях.

У публікаціях відображено ключові положення дисертації: теоретико-методологічні засади публічного управління у сфері протидії колаборації; аналіз загроз колабораціонізму для державного суверенітету та національних інтересів; пропозиції щодо інструментів протидії на основі концепції адаптивного управління й сучасних правових підходів. Це свідчить про належний рівень апробації й публічності основних результатів дослідження.

#### **5. Відповідність дисертації вимогам до кваліфікаційних робіт ступеня доктора філософії**

Дисертацію виконано державною мовою з дотриманням вимог до структури, обсягу й оформлення: вступ, три змістовні розділи, висновки, список джерел, додатки. Стиль викладу загалом відповідає науковим стандартам, дотримано принципів академічної доброчесності.

За змістом робота повністю відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», демонструючи глибоке розуміння публічноуправлінських процесів та їх правового забезпечення в умовах війни й комплексних загроз.

Дисертація узгоджується з чинними нормативними вимогами МОН України до робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

## **6. Зауваження та дискусійні положення**

Загальна оцінка дисертаційної роботи є позитивною. Водночас необхідно висловити кілька розлогих, але конструктивних зауважень, що можуть стати підґрунтям для подальшого вдосконалення наукових розвідок автора.

1. У роботі робиться акцент на співвідношення складів злочинів та публічноуправлінського аспекту. Аналіз ст. 111-1 КК України, інших норм розділу I Особливої частини КК України, а також суміжних складів (державна зрада, пособництво державі-агресору, участь в діяльності незаконних збройних формувань тощо) висвітлено у роботі, але подано в узагальненому не конкретизованому вигляді.

З огляду на завдання дисертації, було б доцільно чіткіше показати межі відмежування колабораційної діяльності від інших злочинів проти основ національної безпеки; деталізувати, як специфіка кожного складу злочину впливає на управлінські процедури (моніторинг, виявлення, взаємодія органів, інформування населення, профілактика). Таке уточнення посилило б прикладний потенціал запропонованої моделі.

2. Ґрунтовним є аналіз процесуальних гарантії прав людини в контексті протидії колабораційній діяльності. Автор справедливо наголошує на необхідності балансу між безпековими інтересами та дотриманням прав людини, особливо в умовах спеціального адміністративного режиму – правового режиму воєнного стану. Однак низка ключових принципів – презумпція невинуватості, заборона зворотної дії закону в часі, індивідуалізація відповідальності, недопустимість колективного покарання могли б бути ґрунтовніше розглянуті у контексті конкретних управлінських і правозастосовних процедур (відкриття проваджень, комунікація органів влади, публічні реєстри, санкційні списки тощо), а також співвіднесені з практикою Європейського суду з прав людини щодо обмежень прав в умовах надзвичайних ситуацій та перехідного правосуддя. Це дозволило б чіткіше окреслити ті «правові межі», у яких має діяти система публічного управління протидією колаборації.

3. Дисертант логічно акцентує увагу в своєму дослідженні на конституційно-правовому вимірі запропонованих адміністративних режимів. У тексті дисертації, зокрема щодо спеціальних адміністративних режимів на деокупованих і прифронтових територіях, слушно наголошено на потребі диференційованих підходів. Водночас, із точки зору конституційного права, вартувало б: чіткіше показати, як запропоновані режими узгоджуються з конституційними правами та свободами, зокрема в частині обмежень виборчих прав, свободи пересування, права на працю, права на справедливий суд; вказати, які саме обмеження доцільно запроваджувати лише на рівні закону, а які – можуть бути деталізовані підзаконними актами, щоб уникнути ризиків визнання їх неконституційними.

4. З позицій правового аналізу варто було зосередити увагу автора на формулюванні рекомендацій щодо внесення змін до законодавства, що регламентує управлінські процеси в системі протидії колабораційній

діяльності в Україні. Пропозиції щодо удосконалення законодавства у сфері протидії колаборації в роботі сформульовано здебільшого на концептуальному рівні (необхідність комплексного закону, уточнення окремих законодавчих норм, гармонізація спеціальних режимів тощо). Для правозастосовної практики було б корисно надалі у перспективних публікаціях деталізувати орієнтовну структуру та предметне поле такого законопроекту про внесення змін до чинного законодавства, що регламентує управлінські процеси в системі протидії колабораційній діяльності в Україні. Такий аналіз міг би значно посилити правову аргументацію окремих управлінських пропозицій дисертанта.

Зазначені зауваження мають характер наукової дискусії і не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

## **7. ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК**

Дисертація Майденка Ігоря Євгеновича «Публічне управління в системі протидії колабораційній діяльності в Україні» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково обґрунтовані результати, важливі для розвитку науки державного управління. Достовірність висновків та рекомендацій, ступінь обґрунтованості наукової новизни, теоретична і практична значущість результатів, науковий стиль виконання дисертації та оформлення дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота І.Майденка за змістом, структурою, оформленням, кількістю та рівнем публікацій відповідає галузі знань «Публічне управління і адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019)», а її автор – Майденко Ігор Євгенович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

### **Рецензент:**

доктор юридичних наук, професор,  
професор кафедри цивільного,  
господарського та екологічного права  
Національного технічного університету  
«Дніпровська політехніка»

Г.О. БЛІНОВА